

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
ALS CARRERS LLEÓ, 10-14 i PALOMA, 20B-22,
DE BARCELONA

Data de la intervenció: 15 d'octubre al 7 de novembre de
2003

CODI MHCB: 092/03

JOSÉ MANUEL ESPEJO BLANCO

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ. MOTIVACIONS DE LA INTERVENCIÓ I OBJECTIUS
2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA
3. CONTEXT HISTÒRIC I INTERVENCIIONS ANTERIORS
4. METODOLOGIA DE TREBALL
5. TREBALLS REALITZATS. DESCRIPCIÓ I INTERPRETACIÓ
6. CONCLUSIONS
7. FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES
8. BIBLIOGRAFIA

ANNEXES

- FIGURES
- DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

1. INTRODUCCIÓ. MOTIVACIONS DE LA INTERVENCIÓ I OBJECTIUS

Aquesta memòria recull els resultats del control arqueològic preventiu (referència MHCB: 092/03) efectuat sobre unes obres de canalització en rasa, de 65 mts de longitud, realitzades per l'empresa **Espelsa** per a **Fecsa-Endesa**. La intervenció ha estat duta a terme al paviment dels carrers del Lleó 10-14 i de la Paloma 20B-22, del barri del Raval, al districte de Ciutat Vella (**Figures 1 i 2**), sota la supervisió del **Servei d'Arqueologia Urbana del Museu d'Història de la Ciutat, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona**.

La direcció tècnica ha estat assumida per l'arqueòleg José Manuel Espejo Blanco, de l'empresa **ATICS, S.L., Gestió i Difusió del Patrimoni Històric i Arqueològic**, la qual ha facilitat tot el material necessari per a dur a terme la intervenció.

Les tasques arqueològiques, simultànies a les obres, s'iniciaren el dia 15 d'octubre de 2003 i finalitzaren el dia 29 del mateix mes.

El control arqueològic tenia com a objectiu detectar i documentar possibles estructures antigues que poguessin veure's afectades per les obres, ja que el lloc on aquestes es desenvolupaven es troba inclòs en una "Zona d'Interès Arqueològic", d'un destacat valor històric. En el cas concret que ens ocupa, es formularen diverses hipòtesis de treball prèvies a la investigació, les quals, molt breument, feien referència a la presència d'estructures de diferents èpoques a la zona afectada. Les més significatives són:

- Es troba a la zona suburbial o de l'ager de la ciutat romana de Barcino.
- Es troba dins una de les zones d'expansió de la ciutat en època baixmedieval.
- Aquests carrers estan situats en l'espai comprès entre la muralla existent entre el 1368 i la que es construí el 1378.

- Les restes del subsòl podrien permetre conèixer l'estructura i tipologia de les edificacions del segle XVIII.
- Al segon quart del segle XIX es produí la redefinició dels carrers Lluna, Tigre i Paloma.

2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA

La ciutat de Barcelona es troba dins d'un terme municipal que s'estén a la costa de la mar Mediterrània en una plana d'uns 5 km. d'amplària (l'extensió total del terme és de 91,41 km²), limitada al NW per la serra de Collserola, entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besós. La seva funció de capital ha estat sens dubte afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció Nord-Sud la Catalunya central (el Llobregat i l'eix dels rius Besós-Congost-Ter) i que accedeixen a la ciutat a través del congost de Martorell el primer i del coll de Finestrelles, sota el turó de Montcada, el segon.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, dibuixà el que, a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins. En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic se sedimentaren dipòsits marins, dels quals són testimonis el seguit de turons suara anomenats. El Pla, que des de Collserola va baixant suaument i d'una manera regular, en el punt de contacte entre la Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura de continuïtat amb la presència d'un salt o esglaó d'uns vint metres, clarament visible en la morfologia urbana. Aquest tall va ser aprofitat per la defensa, recolzant-hi les muralles, o per a l'economia, instal·lant a les Moles diversos molins aprofitant el sallent. De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de llicorella ni de granit, sinó un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïnals i el corrent litoral.

Així doncs, el Pla es pot dividir en tres sectors: El *Pla inclinat*, els *turons arran de mar*, i el *pla de baix*, que correspondria a la zona compresa entre l'esglaó i el mar. En aquest sector hi dominen materials al·luvials més fins aportats per rieres, torrents i les aigües d'escorrentiu que baixen de la serra i, també, dels corrents marins.

3. CONTEXT HISTÒRIC I INTERVENCIONS ANTERIORS

El lloc on s'ha desenvolupat la intervenció arqueològica se situa, com s'ha indicat anteriorment, al barri del Raval, la trama actual del qual no quedà fixada de manera definitiva fins a principis del segle XIX, com a conseqüència d'haver estat sempre allunyat tant del centre institucional i administratiu ? situat al voltant de l'ajuntament i de l'actual edifici de la Generalitat? , com del centre comercial i de negocis, proper al port. En època romana aquesta àrea quedava situada fora del recinte emmurallat però la fundació de l'església de Sant Pau del Camp l'any 914 comportà el sorgiment d'un nou barri o raval extramurs. Aquest fenomen no ha de ser considerat com un fet puntual, sinó com una transformació general que afectà tota la ciutat medieval de Barcelona, ja que des del segle IX i, sobretot, dels segles X al XII, anaren sorgint petits nuclis poblacionals, fora de muralles, al voltant de centres d'ordre econòmic i religiós. El desenvolupament de ravals situats a l'exterior d'aquests murs propicià que la muralla romana (segle IV) quedés obsoleta a partir del segle XIII. Amb la determinació d'incorporar aquestes poblacions a la ciutat, més o menys properes a l'antiga Barcino, s'establí un pla urbanístic per a crear un nou perímetre de la muralla, la qual fou definitivament superada el segle XIX.

El Raval era en aquest moment un barri fabril i de residències populars, organitzat al voltant de tres grans eixos: el carrer Tallers, el carrer Hospital i el carrer Sant Pau; tots tres de tradició medieval, orientats des de mitjan segle XIV a les portes de la muralla medieval de Barcelona.

Això no obstant, durant els segles XV, XVI i XVII, el barri es presenta amb una fesomia en la que predominen les terres d'horta, petits horts amb pous a prop que acostumaven a ser propietat d'algun noble o institució religiosa i que s'arrendaven a camperols modestos. No serà fins al segle XVIII que, a conseqüència de l'augment demogràfic i el creixement econòmic, es comenci a definir el seu traçat urbà actual, que s'acabarà concretant a finals d'aquesta centúria.

Hem de dir que les intervencions arqueològiques que s'ha dut a terme en aquest sector del barri del Raval han estat nombroses. Així cal destacar la intervenció a l'Escola Milà i Fontanals al número 78 del carrer del Carme. En aquest cas es va posar al descobert part de la façana oest d'un Convent de Monges Mínimes, documentat a partir del segle XVII. Es van excavar un conjunt d'estances del convent que durant el segle XIX estaven destinades a usos agrícoles i ramaders. Així mateix, es van documentar una sèrie de retalls reblerts de ceràmica de mitjans del segle XVII. (CASAS, 2002).

També s'ha d'esmentar la intervenció portada a terme l'any 1992 al Convent dels Àngels situat al carrer dels Àngels i molt pròxim al carrer on s'ha portat a terme la nostre intervenció. L'objectiu era restaurar les voltes de la capella del Peu de la Creu i rebaixar el terra uns 30 cm per fer la instal·lació elèctrica. Es van documentar estructures amb cronologies diverses: les estructures del s. XX corresponen a l'actual capella, després hi hauria una petita estructura del s. XVII i ja del S. XVI es documenten una claveguera, forats de pals d'abastides i algunes fosses que formarien part de la remodelació que va patir la capella entre 1668-1669 abans que fos acabada. (ARTIGUES, 1992).

Una tercera intervenció que no podem deixar d'esmentar és la portada a terme a Antic Hospital de la Santa Creu. Es va excavar totalment la Sala de la Reserva de la Biblioteca de Catalunya i posteriorment es van fer rases i sondejos a la Sala de les Ciències i al Pati del carrer de les Egipcíaques. Aquestes intervencions van permetre documentar les restes de diverses dependències de l'Antic Hospital de la Santa Creu, així com una mostra significativa de les restes materials. L'estat d'arrasament en el que es trobaven les diferents restes constructives, la poca quantitat de material recuperat, la no aparició de restes anteriors a la construcció de l'Hospital de la Santa Creu, juntament amb les remocions de terra que s'havien realitzat al pati per fer les obres d'infraestructura de la Biblioteca de Catalunya, desaconsellaven fer una excavació en extensió (GRANADOS, 1992).

Cal ressaltar la intervenció portada a terme a la Ronda de Sant Pau. En aquest cas es localitzà uns 16 metres de la muralla del segle XIV i una torre

adossada al seu talús. La seva excavació en extensió permeté documentar l'estructura intacta fins al nivell del sòl de circulació de mitjan segle XIX (SALES, 2002).

Recentment, s'ha dut a terme una intervenció en diversos carrers molt pròxims a la intervenció arqueològica que aquí presentem. Afecta als carrers Lleó, Lluna i Tigre, amb la aparició i documentació d'un mur de cronologia moderna (CALPENA i RAMOS, 2002).

4. METODOLOGIA DE TREBALL

Per a aconseguir els objectius marcats és necessari adoptar una metodologia sistemàtica i que se'ls adeqüi. En relació amb la metodologia de registre, la seqüència estratigràfica s'estableix amb el propòsit d'entendre la formació, delimitació, estructuració i ordre de deposició dels diferents estrats. De la mateixa manera, ajuda a interpretar els diversos processos sedimentaris i postdeposicionals que s'han anat produint al llarg del temps a la zona afectada. Sota aquestes premisses, s'ha establert un registre detallat dels diferents estrats que configuren la zona intervinguda utilitzant per a fer-ho el sistema d'"Unitats Estratigràfiques" (U.E.), que es pot seguir a E.C. HARRIS (1990) i A. CARANDINI (1997), sistema acceptat àmpliament i secundat a Catalunya des de fa tres dècades (TRÓCOLI I SOSPEDRA, 1992). Aquest mètode permet analitzar de forma individualitzada cadascuna de les incidències que afecten la seqüència estratigràfica. La caracterització de les diferents unitats estratigràfiques es detalla en una fitxa. Aquí s'hi registren tots els paràmetres que permeten la seva correcta identificació i descripció, així com també la seva relació física respecte a la resta de les unitats estratigràfiques del jaciment.

La identificació d'una U.E. s'estableix mantenint l'ordre estricte d'aparició durant el procés d'excavació i es duu a terme generalment utilitzant una clau de tres dígit, començant tota la seqüència numèrica per el número 100. En el nostre cas, hem decidit dividir en dos la rasa ininterrompuda de 65 mts excavada pels obrers (una per a cada carrer en què estava situada), de manera que a cadascuna li hem atorgat una clau numèrica de tres dígit de forma correlativa (Rasa 100 i Rasa 200). A sota de cadascuna de les rases s'han diferenciat les distintes unitats estratigràfiques (UU.EE. 101, 102, 201, 202). Aquesta forma de procedir s'utilitza amb la finalitat d'evitar qualsevol alteració de la seqüència numèrica o algun tipus d'interferència en cas que, durant el procés, sorgeixi una estratigrafia complexa que obligui a acumular unitats estratigràfiques.

Quant al mètode d'intervenció immediata respecte als treballs que s'estaven realitzant, hem seguit el del control visual directe. La tasca d'excavació de les rases esmentades s'ha dut a terme seguint la metodologia habitual d'utilització del martell hidràulic per a aixecar el paviment de lloses i rajoles i la seva preparació de morter; i, en segon lloc, l'ús del pic i la pala per a practicar el buidatge del reompliment de les rases fins a trobar la profunditat desitjada, uns 70 cm en aquest cas. L'arqueòleg director estigué present durant tot el període d'obertura de les rases, observant el sediment extret amb la finalitat de recuperar les restes de ceràmica, ós, metall, o de qualsevol altra naturalesa, que poguessin sortir. La documentació de la intervenció es completa amb les fitxes de les unitats estratigràfiques trobades; un registre gràfic, que inclou la documentació planimètrica; i una selecció fotogràfica de les evidències més representatives del desenvolupament de l'excavació. Malgrat tot, hem d'indicar que aquesta documentació gràfica és bastant reduïda, ja que, com es comenta a l'apartat 5 (Treballs realitzats. Descripció i Interpretació) els resultats assolits han estat escassos.

5. TREBALLS REALITZATS. DESCRIPCIÓ I INTERPRETACIÓ

L'obra de canalització en rasa per a estendre els cables elèctrics de dues línies de baixa tensió comprenia un tram total de 65 mts, entre els números 10-14 del Carrer del Lleó (**Fotografia 1**) i 20B-22 del Carrer de la Paloma (**Fotografia 2**).

L'actuació arqueològica se centrà, per una banda, en el control visual de la realització dels diferents trams de rasa per part de l'empresa adjudicatària i, per altra banda, en l'excavació manual per part de la direcció tècnica quan les característiques del sediment extret així ho exigien.

Les obres s'iniciaren el dia 15 d'octubre i van concloure el 29 del mateix mes. A efectes pràctics, es considerà oportú de dividir tot el tram de 65 mts en dues rases diferenciades: la Rasa 100, que s'estenia pel carrer Lleó; i la Rasa 200, des del moment en què aquesta s'introduïa al carrer de la Paloma. En ambdós casos les característiques eren molt semblants: rases d'uns 70 cm de profunditat, amb 60 cm d'amplada la del carrer Lleó i 40 cm d'amplada la del carrer Paloma, diferència justificada arran de la diferent disposició de l'enllosat que cobreix les calçades. Les rases s'estenien longitudinalment a la línia de façana actual, a 40 cm d'aquesta en el cas de Paloma i a 5 cm escassos en el cas de Lleó.

RASA 100

Tram que va des del nº 10 del carrer del Lleó fins al nº 14 (**Fotografia 3**), paral·lelament a la línia de façana, en direcció SE-NW, punt en el que gira en direcció SW creuant l'amplada del carrer per introduir-se envers Paloma. Té una longitud aproximada de 25 mts i 70 cm de profunditat per 60-65 cm d'amplada.

L'estratigrafia constava d'un nivell de paviment (format per lloses rectangulars de 60x40x7 cm fetes de ciment) més la preparació de formigó que la sustenta, de 50 cm de potència total (U.E. 101), i un reompliment de sauló barrejat amb argiles de 25 cm (U.E.102) **(Fotografia 4)**. Aquest sediment, d'aportació antròpica, forma part de l'ompliment habitual que s'utilitza en el farciment de rases realitzades per a la instal·lació de diferents xarxes subterrànies. Es tracta d'un sediment saulonenc de color vermellós fosc barrejat amb paquets irregulars d'argila vermellova, a més d'elements actuals com escombraries i restes de runa constructiva. A la cota necessària per a introduir la canalització hi anaren apareixent una sèrie de serveis anteriors (gas, aigua, electricitat i fibra òptica) tant en sentit longitudinal com perpendicular a la direcció de la rasa, amb la qual cosa la hipòtesis inicial relativa a l'existència d'estructures arqueològiques s'anava contrastant negativament en relació amb la cota esmentada de 70 cm.

RASA 200

S'estén entre els nº 20B-22 del carrer de la Paloma en direcció NE-SW **(Fotografia 5)**. Té una longitud d'uns 38 mts, 70 cm de profunditat i 40 cm d'amplada.

Presenta la mateixa pavimentació que l'anterior (lloses rectangulars de 60x40x7), tot i que la potència de les diferents UU.EE. varia de manera sensible: en primer lloc, la preparació de formigó té només 12 cm de gruix (i una potència total de la U.E. 201 d'uns 20 cm), i el reompliment de sauló oscil·la entre 50-55 cm (U.E. 202) **(Fotografia 6)**. Aquest estrat mostra les mateixes característiques que l'anterior, sense material arqueològic, per la qual cosa a les fitxes de les unitats estratigràfiques hem decidit igualar-los. De la mateixa manera, es documentà la presència de nombrosos serveis anteriors (gas, clavegueram, electricitat, aigua i recollida pneumàtica d'escombraries) per la qual cosa les conclusions obtingudes per a la Rasa 100 són vàlides també en aquest cas.

6. CONCLUSIONS

Aquesta intervenció arqueològica, realitzada als trams dels carrers del Lleó 10-14 i de la Paloma 20B-22, del barri del Raval, tenia com a fites descobrir i documentar possibles restes arqueològiques conservades durant les obres que l'empresa FECSA-ENDESA tenia previst d'efectuar per a la realització de la canalització en rasa de dues línies elèctriques de B.T. xarxa.

En aquest sentit, i com ja ha quedat reflectit implícitament a l'apartat anterior, hem de concloure que els resultats han estat negatius. D'una banda, un dels elements que més ha condicionat el volum nul de dades arqueològiques obtingues ha estat l'escassa profunditat a la que s'ha instal·lat la canalització (70 cm), que se suma als reduïts 40-60 cm d'amplada de què constaven les rases. Però a això se li ha d'afegir la presència abundant d'altres serveis (gas, aigua, electricitat, fibra òptica, recollida pneumàtica d'escombraries...), instal·lats amb anterioritat i que mantenien una cota similar a la requerida per a aquesta obra; i també el fet de tractar-se d'una excavació preventiva de caràcter molt localitzat i parcial. Tot això ha fet impossible documentar algun tipus de resta constructiva relacionada amb l'ocupació prehistòrica, romana, medieval o moderna, que sabem que en el passat es produí en aquest sector de Barcelona, i per tant només puguem afegir que els resultats d'aquesta intervenció difícilment poden aportar respostes als interrogants plantejats al voltant del poblament i l'urbanisme de la ciutat al llarg de la seva dilatada història.

7. FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 101	
Sector: Rasa 100		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Paviment del carrer actual.				
DESCRIPCIÓ :	Superficial format per lloses rectangulars de 60x40x7 cm fetes de ciment més la preparació de formigó que la sustenta, de 50 cm de potència total.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	201	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	102	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 102	
Sector: Rasa 100		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Rebliment modern de rases de serveis recents.				
DESCRIPCIÓ :	Sauló de color vermellós fosc barrejat amb paquets irregulars d'argila vermellosa, a més d'elements actuals (deixalles i restes de runa constructiva) de 20 cm de potència total.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	202	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	101	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 201	
Sector: Rasa 200		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Paviment del carrer actual.			
DESCRIPCIÓ :	Superficial format per lloses rectangulars de 60x40x7 cm fetes de ciment i la preparació de formigó que la sustenta, amb 20 cm de potència en total.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	101	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	202	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 202	
Sector: Rasa 200		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Rebliment modern de rases de serveis recents.			
DESCRIPCIÓ :	Sauló de color vermellós fosc barrejat amb paquets irregulars d'argila vermellosa, a més d'elements actuals (deixalles, formigó i restes de runa constructiva) de 50 cm de potència total.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUÈNCIA FÍSICA :	Igual a	102	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	201
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

8. BIBLIOGRAFIA

- ARTIGUES I CONESA, Pere Lluís (2001): *Memòria dels resultats obtinguts en l'excavació arqueològica al jaciment de Sant Pau, cantonada amb Reina Amàlia i C/ Carretes (Barcelona, Barcelonès)*. Arxiu del Servei d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Memòria inèdita.
- CALPENA MARCOS, DARIA Y RAMOS RUIZ, JORDI (2002): *Memòria del seguiment arqueològic dels carrers Lleó, Lluna i Tigre (Ciutat Vella, Barcelona) per la instal·lació del sistema de recollida pneumàtica de residus (Codi: 152/02)*. Arxiu del Servei d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Memòria inèdita.
- CARANDINI, A. (1997): *Historias en la Tierra. Manual de excavación arqueológica*. Ed. Crítica, Barcelona.
- ESPEJO BLANCO, JOSÉ MANUEL (2003): *Memòria de la intervenció arqueològica als carrers de Sant Pau 33B-47 i Junta de Comerç 26-30, de Barcelona (Codi: 029/03)*. Arxiu del Servei d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Memòria inèdita.
- GRANADOS, Oriol (1991): "Estructura urbana de la ciutat romana", en *Història de Barcelona*. Vol 1. Dirigida per Jaume Sobrequés i Callicó. Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- HARRIS, E. C. (1990): *Principios de estratigrafía arqueológica*, Ed. Crítica, Barcelona.
- MARTÍN I OLIVERAS, Antoni (2000): *Informe preliminar de seguiment i prospecció arqueològica a l'entorn del jaciment de Sant Pau del Camp (Barcelona-El Barcelonès)*. Arxiu del Servei d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Memòria inèdita.
- SALES CARBONELL, J. (2002): "Primers resultats de l'excavació d'un tram de muralla baix medieval de Barcelona localitzat a la Ronda de Sant Pau", a *II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna de Catalunya*. Sant Cugat del Vallès.
- TRÓCOLI, ISABEL G. Y SOSPEDRA, RAFEL (Eds.) (1992): *Harris Matrix. Sistemas de registre en Arqueologia (2 vols.)*, Pagès Editors, Lleida.
- VV.AA. (1993): "Intervencions a Barcino (1982-1989)", a *Anuari d'intervencions arqueològiques a Catalunya. Època romana, Antiguitat tardana. Campanyes*

1982-1989. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
Barcelona.

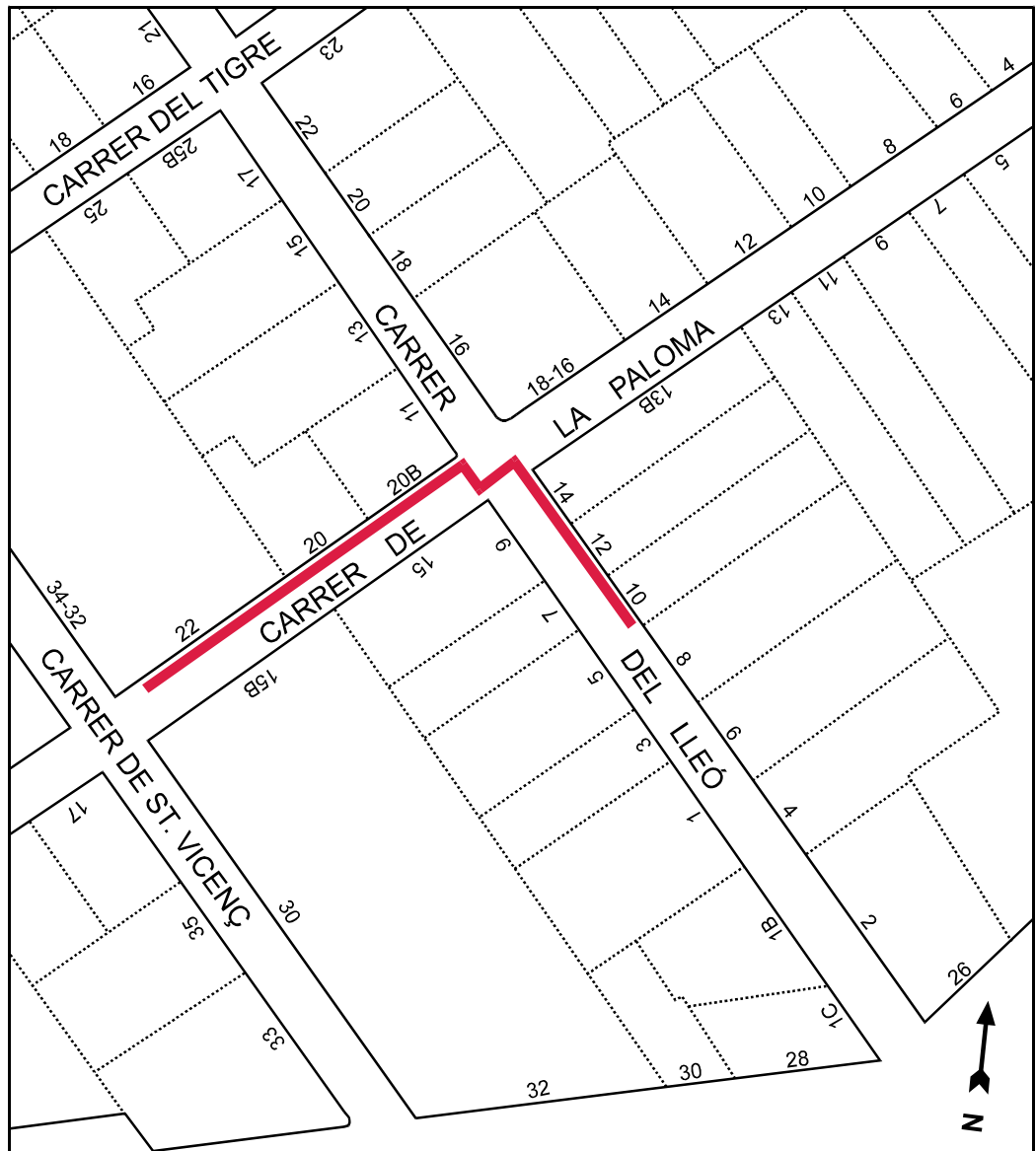

FIGURA 2:

 SITUACIÓ DE LA RASA

DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

FOTOGRAFIA 1: Vista general del Carrer del Lleó.

FOTOGRAFIA 2: Vista general del Carrer de la Paloma.

FOTOGRAFIA 3: Vista general de la Rasa 100.

FOTOGRAFIA 4: Estratigrafia de la Rasa 100.

FOTOGRAFIA 5: Vista general de la Rasa 200

FOTOGRAFIA 6: Estratigrafia de la Rasa 200.